

Рисунок 2. Поліноміальна функція динаміки узагальненого показника фінансової стійкості ТОВ «Укрюгімпекс»

При використанні поліноміальної функції коефіцієнт детермінації становить $R^2=0,8097$, що з високим рівнем точності описує динаміку показника фінансової стійкості ТОВ «Укрюгімпекс».

Всі розглянуті моделі прогнозування засвідчили, що протягом наступного року узагальнюючий показник фінансової стійкості щокварталу збільшується.

Висновки

Досліджуючи підходи до визначення суті фінансової стійкості підприємства, фактори впливу та результати прогнозування можна узагальнити, що фінансова стійкість з основою виживання і стабільного становища підприємства в ринкових умовах господарювання. Для забезпечення фінансової стійкості підприємства та запобігання виникненню кризових явищ необхідно оцінити всі фактори, які впливають на його діяльність.

Список використаних джерел

- 1.Тридід О.М. Багатокритеріальна класифікаційна система факторів динаміки фінансової стійкості підприємства / О.М. Тридід, К.В. Орехова. – Х., 2005. – 36 с.
- 2.Цал-Цалко Ю.С. Фінансовий аналіз / Ю. С. Цал-Цалко. – К., 2008. – С. 327–345.
- 3.Бланк И.А. Финансовый менеджмент: учебный курс. – К.: Ника-Центр; Эльга, 2001. – 528 с.

- 4.Башнянин Г.І. Фінансова стійкість суб'єктів господарювання та шляхи її покращення // Г.І. Башнянин, І.В. Лінтур / Економіка і суспільство. – 2015. – № 1. – С. 65–68.

- 5.Маляр Ю.М. Удосконалення оцінки фінансового стану підприємства на основі використання інтегрального показника / Ю.М. Маляр, Т.Є. Рубан // Наукові праці ДонНТУ. Серія: економічна. – 2004. – № 82. – С. 189–195.

- 6.Бень Т.Г. Інтегральна оцінка фінансового стану підприємства / Т.Г. Бень, С.Б. Довбань // Фінанси України. – 2002. – № 6. – С. 53–61.

- 7.Яловий Г. К. Концептуальні підходи до визначення фінансової стійкості підприємства / Г. К. Яловий, Н. П. Бакеренко // Економічний вісник НТУУ «КПІ»: збірник наукових праць. – 2011. – № 8. – С. 267–272.

- 8.Слободян, Н. Г. Аналіз і прогнозування фінансової стійкості підприємства в сучасних умовах: методологія і практика [Текст] / Н.Г. Слободян // Економічний аналіз: зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет; редкол.: В. А. Дерій (голов. ред.) та ін. – Тернопіль: Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка», 2014. – Том 18. – № 2. – С. 239–245.

- 9.Кулявець В.О. Прогнозування соціально-економічних процесів: навч. посібник / В.О. Кулявець. – К.: Кондор, 2009. – 194 с.

- 10.Антонова Л.В. Економетрика: навч. посіб. / Л.В. Антонова, О.О. Ляховець. – Миколаїв: ЧДУ ім. П. Могили, 2011. – 232 с.

О.І. ПОПРОЗМАН,

к.е.н., доцент Національний університет фізичного виховання і спорту України

Формування взаємозв'язків та взаємодія функцій менеджменту з метою удосконалення роботи підприємств

У статті проводиться аналіз економіки, як складної системи, у котрій економічні процеси відображаються у вигляді руху і перетворення інформації, застосовується системний підхід до економіки з урахуванням функціональної теорії організації.

Ключові слова: менеджмент, економічні процеси, управління виробництвом, система, система управління, функції управління, виробництво, функція, функціональні підрозділи, управління підприємством, управління економічною діяльністю.

А. И. ПОПРОЗМАН,

к.э.н., доцент Национальный университет физического воспитания и спорта Украины

Формирование взаимосвязей и взаимодействие функций менеджмента с целью усовершенствования работы предприятий

В статье проводится анализ экономики, как сложной системы, в которой экономические

процессы отображаются в виде движения и преобразования информации, применяется системный подход к экономике с учетом функциональной теории организации.

Ключевые слова: менеджмент, экономические процессы, управление производством, система, система управления, функции управления, производство, функция, функциональные подразделения, управление предприятием, управление экономической деятельностью.

O.I. POPROZMAN,

*Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
National University of Physical Education and Sports of Ukraine*

Formation of interconnections and interaction of management functions in order to improve the work of enterprises

The article analyzes the economy as a complex system, in which economic processes are reflected in the form of movement and information transformation. The research is aimed at obtaining significant results in the framework of the system approach to the economy, taking into account the functional theory of the organization, which allows formulating the principles of organization of economic systems in combination with systems of management of economic processes.

Given the properties of systems, it is necessary to understand that in each time period there are the following functional components of production as an economic system: natural resources, means of production and labor resources, and their purposeful application is a process of direct production, which ensures the creation of necessary consumer goods. For realization of the set tasks the rationally distributed and interrelated functions in time and space are used; methods and organizational structure of management.

Keywords: management, economic processes, production management, system, management system, management functions, production, function, functional units, enterprise management, management of economic activity.

Постановка проблеми. Виробництво – це процес, за допомогою якого люди, пов’язані визначеними виробничими відносинами, використовуючи ресурси, створюють товари і послуги, необхідні для функціонування і зростання і/чи розвитку суспільства. Якщо виробництво розглядати як суспільний процес створення матеріальних благ, який охоплює виробничі сили суспільства і виробничі відносини людей, то воно виступає як економічна категорія. Підвищення ефективності виробництва – одне з головних завдань розвитку економіки на сучасному етапі. Необхідною передумовою його вирішення є удосконалення систем управління, і насамперед, за рахунок підвищення рівня її організації.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. Проблематиці формування взаємозв’язків та взаємодія функцій менеджменту присвячені праці таких видатних вчених економістів, науковців України, як С. Ф. Покропивний, Я. С. Витвицький, О. Р. Кривицька, О. В. Ареф’єва В. С. Пономаренко, А. В. Шегда, З. О. Манів та інші.

Метою статті є дослідження динаміки формування взаємозв’язків функцій менеджменту та їх

взаємодії у процесі удосконалення роботи підприємств у сучасних умовах.

Виклад основного матеріалу. Розглядаючи виробництво як систему, слід зазначити дві її особливості. Інерційність – це специфічна властивість динамічних систем, яка полягає в тому, що система повинна мати можливість регулювання. Імовірність – динамічна система носить яскраво виражений імовірнісний характер. Імовірними є не тільки чинники, що впливають на систему в цілому, але і поведінка кожного її елемента. Наприклад, імовірнісний характер засобів виробництва виявляється в багатоваріантності технологічних і організаційних рішень, фінансових і інших можливостей підприємств, у використанні засобів виробництва в залежності від місця і умов реалізації виробничого процесу [1, 4].

У загальному виді поняття про систему управління виробництвом можна сформулювати так. Система управління виробництвом є сукупністю взаємозалежних структурних елементів (інформації, технічних засобів її обробки, фахівців, відділів з управління, зв’язків і відношень між ними, відповідних функцій, методів і проце-

ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ГАЛУЗЕЙ ТА ВИДІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

сів управління), які забезпечують при їх скоординованій взаємодії реалізацію виробничими підрозділами поставлених цілей. Таким чином, у системі управління реалізуються функції управління. У цій системі можна виділити об'єкт управління, суб'єкт управління (управляюча система), контур управління [2, 5].

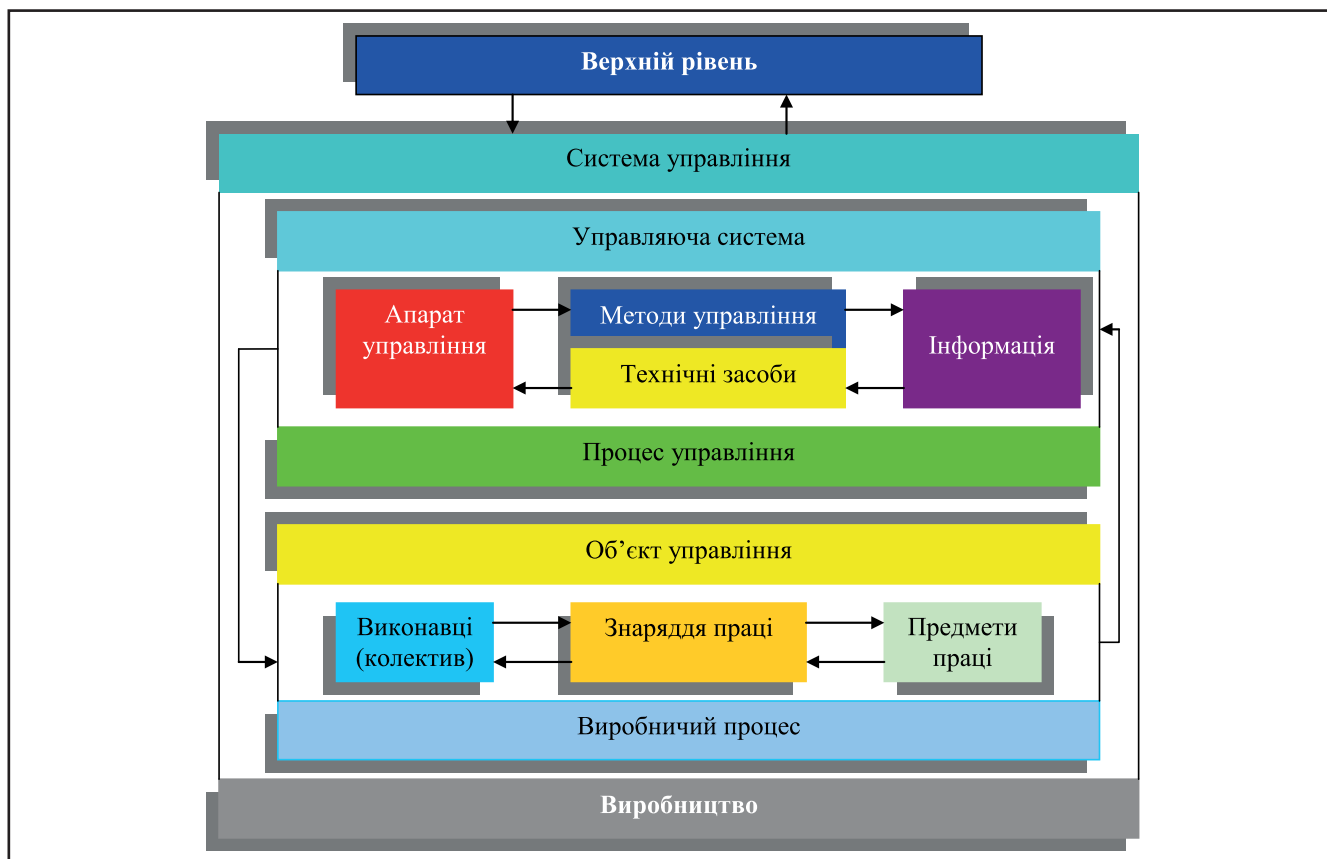
Слід зазначити, що об'єкт управління може виступати в двох формах: виробниче підприємство (сукупність його виробничих фондів) або безпосередньо виробничий процес. Виробництво є основним змістом роботи підприємства. Друга форма об'єкта управління викликає найбільший інтерес і в даному випадку буде розглянута як об'єкт управління (рис. 1.), який представляє виробничу систему.

Елементами виробничої системи є люди і матеріальні об'єкти – праця, засоби праці предмети праці, а також технологія, організація виробництва. Виробнича система визначається поведінкою, еволюцією і набором структур. Структура виробничої системи – це сукупність елементів і їх стійких зв'язків, які забезпечують цілісність системи і тотожність її самій собі, тобто зберігання основних властивостей системи при різних зовнішніх і внутрішніх змінах.

Структура виробничої системи визначається складом і взаємозв'язками її елементів і підсистем, а також зв'язками з зовнішнім середовищем. Розрізняють просторову (розташування елементів у просторі) і часову (послідовність зміни стану елементів і системи в цілому в часі) структури виробничих систем. Вони тісно взаємозв'язані і взаємозалежні

Цілісність виробничої системи є однією з основних властивостей. Усі її елементи функціонують з єдиною загальною метою – виготовлення необхідної продукції. Виробнича система має вхід, вихід і зворотний зв'язок. Сучасний менеджмент висуває на перше місце проблему гнучкості і адаптивності (приспосовування) до постійних змін зовнішнього середовища. Зовнішнє середовище підприємства характеризується як сукупність змінних, які знаходяться за межами і не є сферою безпосереднього впливу з боку його менеджменту [6, 11].

Зовнішнє середовище – організацій які пов'язані з даним підприємством і прямо впливають на його діяльність: постачальники, споживачі конкуренти, акціонери, торгові підприємства, урядові органи та ін. Друга група чинників

Рисуюнок 1. Система управління виробництвом [3, 8].

зовнішнього середовища, яка прямо не впливає на діяльність: економічні, соціальні, технологічні, правові, політичні, фізико – географічні та. ін.

Внутрішнє середовище кожної організації формується під впливом змінних, які безпосередньо впливають на процес виробництва продукції, послуг. Викладене дозволяє уявити єдність зовнішнього і внутрішнього середовища підприємства. Згідно системного підходу до управління організаційна структура підприємства і її елементи є не що інше, як відповідь на різні впливи.

Виробнича і економічна діяльність визначає суть процесу функціонування кожного виробничого підрозділу. Результатом цього процесу є випуск продукції. Виробництво виступає як центральне ядро виробничого підрозділу, створене на основі раціонального сполучення в часі і просторі засобів, предметів і самої праці яке забезпечує при економічно обґрунтованому веденні виробничого процесу його ефективно функціонування. Як об'єкт управління виробництво є динамічно розвинутою системою, зазначені елементи якої взаємозв'язані і взаємозалежні Вони вимагають чіткої і цілеспрямованої взаємодії з внутрішнім і зовнішнім середовищем кожного підрозділу.

У рамках підприємства виробничі підрозділи об'єднані єдиним виробничим процесом. Виробничі підрозділи основного виробництва зв'язані і взаємодіють з інструментальними, ремонтно-механічними і енергетичними підрозділами допоміжного виробництва. Робота виробничих підрозділів організовується на основі відповідної підготовки, яка виражається в забезпеченні їх кресленнями, технологічними картами виготовлення деталей (виробів), інструментом, пристосуваннями та ін. Ззовні підрозділи забезпечуються сировиною, матеріалами, виробами для комплектування, які в міру накопичення зберігаються на складах.

Переміщення предметів праці усередині підрозділів і між ними створюють виробничі потоки, які організуються відповідно до типу, особливостей і масштабів виробництва в кожному з них. При цьому витримуються маршрути руху різних потоків, узгоджені в часі і просторі на основі закономірностей організації виробництва [7, 9].

Маршрути руху предметів праці як основні складові частини організованого виробництва на підприємстві дозволяють реалізувати виробничий процес як сукупність послідовно виконуваних часткових процесів з виготовлення виробів.

Обробка (виготовлення) більшості деталей (виробів) відповідно до прийнятої програми їхнього випуску здійснюється в підрозділах основного виробництва. Вони спеціалізовані мають найбільш високий рівень механізації і автоматизації виробничих процесів, визначають їхню виробничу потужність. Ефективне функціонування окремих підрозділів залежить від інших підрозділів, служб. Поза підприємством функціонують працюючі на нього самостійні господарські товариства, кооперативи, з якими встановлюються договірні відношення щодо випуску деяких деталей, виробів, виконання допоміжних робіт і послуг.

Специфіка управління виробництвом в умовах ринкових відносин характеризується наступними чинниками: скорочення життєвого циклу товару, розширення номенклатури виробів, що випускаються, при зменшенні їх обсягів; істотне ускладнення технологічних процесів, які обумовили підвищення вимог до кваліфікації і рівня підготовки робітників і фахівців; зростання вимог до рівня якості обслуговування і термінів виконання замовлень.

Звідси основні вимоги до управління виробництвом – його пристосованість до нових умов виробничо-технічного циклу, тобто до фондоємних і гнучких виробництв, великої ролі людського чинника у виробництві, поліпшення якості продукції скорочення виробничих витрат, кращого використання виробничих потужностей, росту сфери послуг і технічного обслуговування продукції, що випускається.

Основна ціль в управлінні виробництвом – домогтися раціонального функціонування виробничих підрозділів в результаті керівництва «зверху», тобто в процесі виробництва між підрозділами встановлюються визначені виробничі відношення, що відображають зв'язки між безпосередніми виробниками продукції, управлінським персоналом і організацією спільної діяльності учасників виробництва. Кінцеві цілі для підприємства в цілому і для кожного структурного підрозділу визначають напрямки перетворення відношень виробництва і управління і, тим самим, вимоги до організаційної структури, організації і процесу управління. Розглянемо їх стосовно до умов управління виробництвом [1, 10].

Функції управління характеризують розподіл, спеціалізацію праці в сфері управління і визначають основні стадії реалізації впливів на відношення людей у процесі виробництва. Функції

управління формуються у процесі розвитку виробництва під впливом поглибленого розподілу праці і технічного прогресу. Оскільки ці процеси безперервні і не можуть розглядатися в застиглому стані і функції управління повинні розглядатися в їхньому розвитку.

Основними (загальними) функціями управління виробництвом є: 1. планування, 2. нормування, 3. організація, 4. координація, 5. мотивація, 6. контроль і 7. регулювання, які визначаються функціями менеджменту і особливостями об'єкту управління.

Функція 1. Планування займає центральне місце серед усіх функцій управління, тому що призначена строго регламентувати поведінку об'єкта в процесі реалізації поставлених перед ним цілей. Вона передбачає визначення конкретних завдань кожному підрозділу на різні планові періоди і розробку виробничих програм. Планування безпосередньо впливає на рівень активізації діяльності керівництва і апарата управління. Висока якість розроблених програм, їх строга ув'язка по всіх підрозділах підприємства, узгодженість із наявними матеріальними, фінансовими і трудовими ресурсами дозволяє найбільш ефективно управляти виробництвом.

Функцію 2. Нормування варто розглядати як процес розробки науково обґрунтованих розрахункових величин, які встановлюють кількісну і якісну оцінку різних елементів, використовуваних у процесі виробництва і управління. Календарно-планові нормативи (виробничі цикли, розміри партій, заділів деталей та ін.), що розраховуються за допомогою цієї функції, служать основою планування, визначають тривалість і порядок руху предметів праці в процесі виробництва [3, 5].

Водночас на підприємствах і цехах створюються і діють нормативи, які визначають технічний рівень продукції (стандарти і технічні умови), нормативні документи, що характеризують права і обов'язки різних ланок управління, формують правила поведінки системи в цілому (інструкцій методики). У цьому розумінні нормування відноситься до функції організації системи.

Функція 3. Організація має відношення до системи управління, характеризуючи її властивості структуру, склад, взаємозв'язок і процес взаємодії зазначених елементів. Крім того, ця функція має відношення до організації управління системою і організації робіт з реалізації кожної функції управління. Стосовно до виробничого підрозділу

підприємства або окремого структурного підрозділу функція організації в першу чергу відображає структуру об'єкта управління і управляючої систем, які забезпечують процес виробництва продукції і цілеспрямований вплив на колектив людей, що реалізують цей процес.

Організація управління – це сукупність прийомів і методів раціонального сполучення елементів і ланок управляючої системи і її взаємозв'язки з об'єктом управління і іншими управляючими системами в часі і просторі. У цьому значенні організація управління забезпечує створення найбільш сприятливих умов для досягнення поставлених цілей у встановлений період часу при мінімальних витратах виробничих ресурсів.

Отже, функції організації і нормування мають подвійний характер. Так, функція організації характеризує створення (удосконалення) системи управління, а на стадії організації роботи реалізується при безпосередньому управлінні виробництвом. Функція нормування реалізується за допомогою нормативних документів, інструкцій при створенні системи, а розроблені календарно-планові нормативи використовуються при плануванні виробничої діяльності.

Функція 4. Координація дозволяє домогтися узгодженої і налагодженої роботи виробничих і функціональних підрозділів підприємства, які беруть участь у процесі виконання планових завдань. Ця функція реалізується у формі впливу на колектив людей, зайнятих у процесі виробництва, з боку лінійних керівників і функціональних служб підприємства і його структурних підрозділів, що регулярно й оперативно координують їхню діяльність [2, 8].

Функція 5. Мотивація – процес спонукальних мотивів до ефективної праці для досягнення цілей організації. Зазначені форми впливу активізують роботу органів управління, підвищують ефективність усієї системи управління виробництвом.

Функція 6. Контроль – забезпечення виконання програм, планів виробничої діяльності кожного цеху. Ця функція реалізується на основі інформації про хід виконання планових завдань (даних оперативного, статистичного, бухгалтерського обліку), виявлення відхилень від встановлених показників роботи (контролю виконання завдань) і аналізу причин відхилень.

Функція 7. Функція регулювання тісно стикається з функціями координації і контролю. У хо-

ді виробництва розроблені програми піддаються впливу з боку внутрішнього і зовнішнього середовища, у результаті чого виникають порушення в процесі виконання завдань. Функція регулювання впливає на колектив людей, зайнятих у виробництві за допомогою прийняття оперативних заходів для запобігання і якщо це не вдасться, то усунення виявлених відхилень і перебоїв у ході виробництва. Одночасно відбувається координація поточної роботи взаємозв'язаних ланок виробництва для підтримки його ритмічності [3, 10].

Таким чином, регулювання – функція менеджменту по вивченню змін факторів внутрішнього і зовнішнього середовища, які впливають на якість управлінських рішень і прийняття оперативних заходів для запобігання і усунення виявлених відхилень і перебоїв у ході виробництва. Функції контролю і регулювання в процесі управління виробництвом виконують роль гнучких інструментів, за допомогою яких хід виробництва безперервно (у реальному масштабі часу для кожного виробничого підрозділу) вводиться в суворі рамки, передбачені планом. Розглянуті функції є елементами управлінського циклу при реалізації кожної конкретної функції управління.

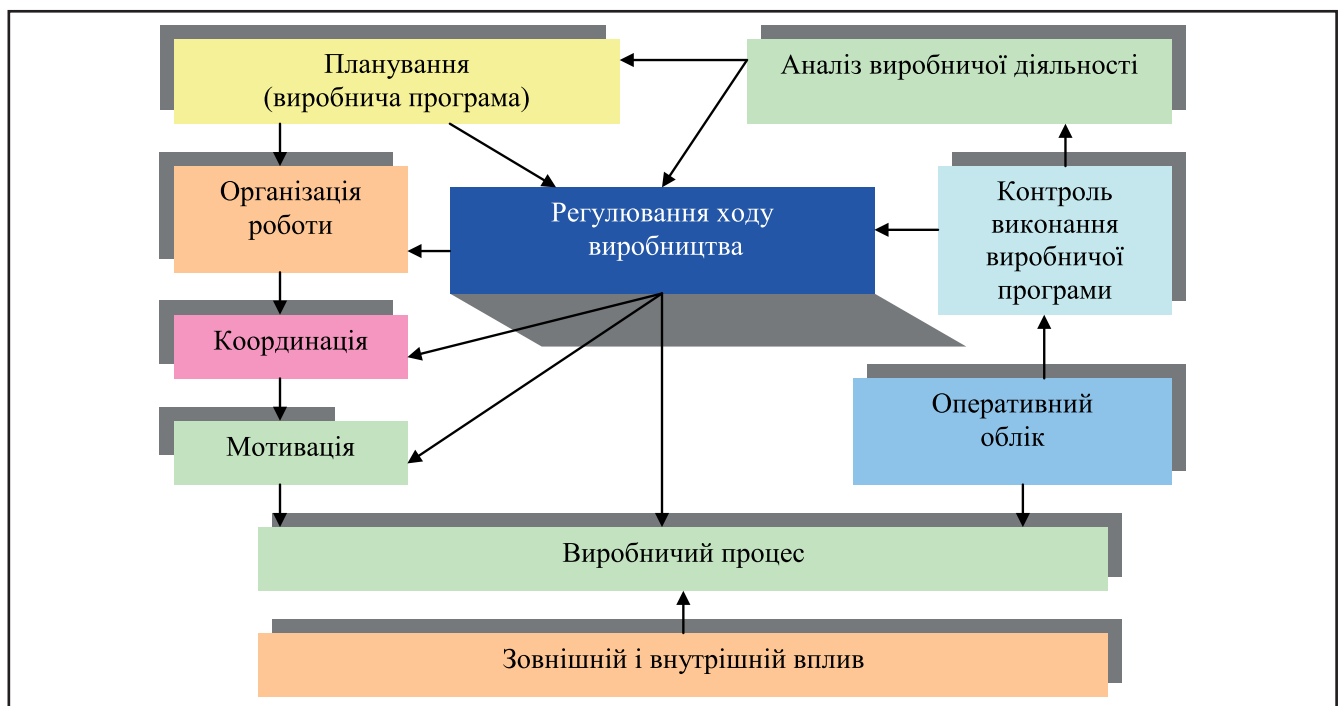
У процесі управління функції доповнюють і проникають одна в одну, у сукупності і взаємозв'язку вони утворюють управлінський цикл виробництва. На рис. 2 представлена схема управлін-

ського циклу виробництва, яка відображає зміст повсякденного управління виробництвом.

Слід зазначити, що функції організації, нормування, мотивації конкретизовані для визначених, виробничих умов, більш стійкі до впливу внутрішнього і зовнішнього середовища і тому не змінюються протягом відносно тривалого періоду.

Для підприємства в цілому властиві спеціальні функції (функціональні підсистеми), що відбивають конкретний економічний зміст системи управління. Серед них – підсистема «Управління виробництвом». Функціональні підрозділи кожної підсистеми характеризують організаційну структуру управління підприємством, яка призводить до відповідності зміст (функції) і форму управління. Кожна з супідрядних і взаємозв'язаних ланок управляючої системи реалізує визначену частину процесу управління.

Для функціональної підсистеми управління виробництвом апарат управління організовується на рівні підприємства і кожного підрозділу. Так як підсистема управління виробництвом є вирішальною в реалізації цілей підприємства, то до неї мають відношення функціональні підсистеми. Для кожного з основних підрозділів можна виділити чотири основні функціональні підсистеми: управління економічною діяльністю; управління технологічною підготовкою виробництва; оперативне управління виробництвом; управління технічним обслуговуванням виробництва.

Рисуюнок 2. Схема взаємозв'язку і взаємодії функцій управління [1, 11]

Висновок

Управління виробництвом є складним процесом, який має багато аспектів і визначається характером вирішуваних задач. Процес управління має економічний зміст і включає в себе: встановлення техніко-економічних характеристик виробничої системи; оцінку наявності ресурсів всіх видів і їх розподіл; зіставлення фактичних або прогнозованих значень техніко-економічних показників із заданими значеннями; економічне стимулювання, взаємозв'язане і погоджене з цілями планування, диференціацію стимулювання, забезпечення єдності державних, колективних і індивідуальних, інтересів, поєднання економічного стимулювання з моральним.

Список використаних джерел

1. Ареф'єва О.В. Економіка підприємства: навч. посібник [для студ. вищих навч. закл.] / О.В. Ареф'єва, В.Г. Сахаєв, О.В. Ареф'єв, М.Б. Махсма, О.І. Попрозман; Європейський ун-т. – К.: Видавництво Європейського університету, 2005. – 238 с.
2. Економіка і менеджмент – 2013: перспективи інтеграції та інноваційного розвитку [Текст]: зб. наук. пр. Міжнар. наук.-практ. конф. (Дніпропетровськ, 24–25 квіт. 2014 р.): у 6 т. / Дніпропетр. нац. ун-т ім. Олеся Гончара (м. Дніпропетровськ, Україна) [та ін.]. – Дніпропетровськ: Біла К. О. [вид.], 2014. Т. 1: Економіка підприємства: стратегічні пріоритети розвитку в XXI сторіччі. – 2014. – 119 с.
3. Економіка і менеджмент 2017: перспективи інтеграції та інноваційного розвитку: зб. наук. праць Міжнар. наук.-практ. конф., (Дніпро, 23–24 берез. 2017 р.): в 11 т. / Дніпропетр. нац. ун-т ім. Олеся Гончара [та ін.]. – Дніпро: Біла К. О. [вид.], 2017. – 573 с.
4. Економіка підприємства. навч. посіб. / С. Ф. Покропівний [та ін.]; голова редкол. А. П. Наливайко; Київський національний економічний ун-т. – 2. вид., перероб. та доп. – К.: КНЕУ, 2005. – 323 с.
5. Економіка підприємства: компетентність і ефективність розвитку: монографія / [Пономаренко В. С. та ін.]; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Пономаренка В. С. – Харків: ІНЖЕК, 2013. – 150 с.
6. Економіка підприємства: навч. посіб. / Я. С. Витвицький [та ін.]; Івано-Франків. нац. техн. ун-т нафти і газу, Каф. економіки підприємства. – Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2016. – 306 с.
7. Економіка підприємства: навч. посібник / А. В. Шегда [та ін.]; ред. А. В. Шегда. – К.: Знання, 2005. – 432 с.
8. Економіка підприємства: теорія і практика. Economy of enterprise: theory and experience: зб. матеріалів V Між-

нар. наук.-практ. конф., 10 жовт. 2014 р. / Держ. ВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана»; [редкол.: Г. О. Швиданенко та ін.]. – Київ: КНЕУ, 2014. – 377 с.

9. Кривицька О. Р. Економіка підприємства: [навч. посіб.] / Кривицька О. Р.; Нац. ун-т «Остроз. акад.». – Острого: Вид-во Нац. ун-ту «Остроз. акад.», 2013. – 295 с.

10. Манів З. О. Економіка підприємства: навч. посібник / З. О. Манів, І. М. Луцький. – 2. вид., стер. – К.: Знання, 2006. – 580 с.

11. Попрозман О. І. Фактори формування прибутку підприємства та їхня роль / О. І. Попрозман // Формування ринкових відносин в Україні. – 2012. – № 6. – С. 133–137

References

1. Arefeva O.V. Business Economics: Teach. manual [for studio. higher educators shut off] / o.v. Arefeva, VG Sakhayev, O.V. Arefiev, MB Mahmasa, OI Posprozman; European Univ. – K.: Publishing House of European University, 2005. – 238 c.
2. Economics and Management – 2013: Prospects for Integration and Innovation Development [Text]; Sb. sciences Av. Intern. science–practice conf. (Dnipropetrovsk, April 24–25, 2014): 6 tons / Dnipropetrovsk. nats Un–t them. Olesya Gonchara (Dnipropetrovsk, Ukraine) [and others]. – Dnipropetrovsk: Bila K. O. [type.], 2014. T. 1: Enterprise Economics: Strategic Development Priorities in the 21st Century. – 2014. – 119 p.
3. Economics and Management 2017: Prospects for Integration and Innovation Development: Sb. sciences works of the international science–practice Conf. (Dnipro, 23–24 March 2017): 11 tons / Dnipropetrovsk. nats Un–t them. Oles Gonchar [and others]. – The Dnepr: Bila K. O. [species.], 2017. – 573s.
4. Economy of the enterprise. tutor manual / S. F. Tartar [and others]; head red AP Nalyvayko; Kyiv National Economic University. – 2nd form, processing. and add – K.: KNEU, 2005. – 323 p.
5. Economics of the enterprise: competence and efficiency of development: monograph / [Ponomarenko V. S., etc.]; per community Ed. Dr. Econ. Sciences, prof. Ponomarenko V. S. – Kharkiv: INZHEK, 2013. – 150 p.
6. Economy of the enterprise: teaching. manual I. S. Vytvitsky [and others.]; Ivano–Frankivsk nats tech Unt. of oil and gas, Kaf. the economy of the enterprise. – Ivano–Frankivsk: IFNTUNG, 2016. – 306 pp.
7. Economy of the enterprise: teaching. manual / A.V. Shehda [and others]; Ed. A.V. Shehda. – K.: Knowledge, 2005. – 432 pp.
8. Business Economics: Theory and Practice. Economy of enterprise: theory and experience: Sb. materials V

International science–practice Conf., Oct. 10 2014 / State University «Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman»; [rare: G. O. Shvydanenko, etc.]. – Kyiv: KNEU, 2014 – 377 p.

9. Krivitska O. R. Economics of the enterprise: [curriculum. manual.] / Krivitska O. P.; National Un «Ostroz. Acad.» – Ostrog: Vat. Nats. Un–th «Ostroz. Acad.», 2013. – 295 p.

10. Manov Z. O. Enterprise Economics: Teach. manual / Z. O. Manov, I. M. Lutsky. – 2nd appearance, ster. – K.: Knowledge, 2006 – 580 p.

11. Poprosman O. I. The factors of profit generation of an enterprise and their role / O. I. Poprosman // Formation of market relations in Ukraine. – 2012. – No. 6. – P. 133–137

УДК 631.147+631.95]:502.131.1

А.В. БІЛИЧ,

к.е.н., доцент, ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»

Органічне виробництво в забезпеченні цілей концепції сталого розвитку

В статті окреслені основні глобальні виклики, з якими вже сьогодні стикається сільське господарство, і які пов'язані із кліматичними змінами та питаннями забезпечення продовольчої безпеки в умовах всезростаючої чисельності населення. Розглядається концепція сталого розвитку як нова світоглядна парадигма, яка має на меті вирішення багатофункціональних завдань, у тому числі тих, що пов'язані із забезпеченням економічної, соціальної та екологічної ефективності сільського господарства. Через ряд індикаторів та їх пояснення визначається взаємозв'язок концепції сталого розвитку із органічним сільським господарством, надається трактування та принципові особливості органічної технології сільськогосподарського виробництва, аналізуються його переваги з точки зору забезпечення виконання цілей концепції сталого розвитку. Також наводиться аналіз стандартів та політичних ініціатив, які покликані регулювати та забезпечувати розвиток органічного сільського господарства як важливої частини концепції сталості.

Ключові слова: екосистема, біологічне різноманіття, добробут населення, сталий розвиток, деградація ґрунтів, органічна сертифікація.

А.В. БИЛИЧ,

к.э.н, доцент, ГВУЗ «Киевский национальный экономический университет имени Вадима Гетьмана»

Органическое производство в обеспечении целей концепции устойчивого развития

В статье обозначены основные глобальные вызовы, с которыми уже сегодня сталкивается сельское хозяйство, и связанные с климатическими изменениями и вопросами обеспечения продовольственной безопасности в условиях всевозрастающей численности населения. Рассматривается концепция устойчивого развития как новая мировоззренческая парадигма, которая имеет целью решения многофункциональных задач, в том числе, связанных с обеспечением экономической, социальной и экологической эффективности сельского хозяйства. Через ряд индикаторов и их объяснение определяется взаимосвязь концепции устойчивого развития с органическим сельским хозяйством, предоставляется трактовка и принципиальные особенности органической технологии сельскохозяйственного производства, анализируются его преимущества с точки зрения обеспечения выполнения целей концепции устойчивого развития. Также приводится анализ стандартов и политических инициатив, которые призваны регулировать и обеспечивать развитие органического сельского хозяйства как важной части концепции устойчивости.

Ключевые слова: экосистема, биологическое разнообразие, благосостояние населения, устойчивое развитие, деградация ґрунтов, органическая сертификация.

BILYCH,

PhD, Associate Professor, Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman

Organic production in ensuring the goals of the concept of sustainable development

The article outlines the main global challenges that agriculture faces today and which are associated